

ולחמו של אברהם אבינו לא-חיה עריך בירור ולא היה בו פסולת וכמו שכתוב (שערי צדק טו) לחמו כ"י נאמנים דייניו בלי פסולתו כמו שבטו שנקרא סעורתא דמדינתא שאין בו פסולת ואין צריך בירור ונמשך אחר השרש ולכן גם זנשמה יחידה ניונות מסעודות שבת. וכמו כן המלאכים סערו מלחמו של אברהם אבינו ע"ה:

ביה [תרנ"ד]

וירא אליו ה' כ"י (בראשית י"א) במדרשי ואחר עורר נקפו זאת ומכשרי אזהה כ"י (איוב י"ט) אלולי שמלתי עצמי מהיכן היה נגלה אלי. דאיתא במדרש בפסוק (בראשית כ"א) ויפקח אלקים את עיני וירא באר מים מכאן שהכל בחוקת סומין עד שהקב"ה מאיר עיניהם פירש מו"ז ו"ל לחרות כי כל הנצרך לאדם עומד לפניו רק שיזכות לפתוח עיניו לראות כמו שכתוב (תהלים קמ"ט) יג עיני כ"י. כי האדם נברא בצלם אלקים אם כן מכל אבר ואבר יש לו למצוא השייך לו בצלם הפנימי אך העונות מסתירים על ידי שמוחזק בגשמיות הגוף מוכסה על הנפש ולכן נתן הקב"ה תרי"ג מצות לוכך הגוף כדי שיוכל הנפש להצטלות בגוף האדם כמו שכתבו חז"ל¹ רצה הקב"ה ליכות את בני ישראל וזרבה להם חורף ומצות זכמו שהעונות מסתירין הארת הנפש כן המצות מאירים הארת הנפש וכמו שכתוב (ש"ס) מצות ה' ברה

1 זכור ח"ב פ"ב ע"ב.
2 ב"ר נ"ג י"ד.
3 איתא במדרש כי באמת כל מה שזאתם עריך מוכן הדבר לפניו רק שאינו רואה כל זמן שאין הקב"ה מאיר את עיניו, וכן בחורף שמבקשים זיאר עינו בחורף, כ"כש דוד המלך ע"ה על עיני ואכזבה כ"י, ועל ידי שחשי"ת מאיר לאות את הפלאות ע"ז נדבק כל האדם במצותו וזה שכתוב וזכר לבני י"י (חזרושי דיינים וירא ד"ה ויפקח).

מאירת עינים וכן כתיב (משלי י"ג) נר מצוה ולפעמים יש חסאות נעורים שמסתירין ואפילו מה שעתידין לעשות כי הקב"ה לפניו עבר והוא יעתיד הכל אחד וכמו שכתבו חז"ל שקפצו מלאכי השרת ואמרו מי שעתידי להמתית בניך בעמא אחת מעלה לו באר. אך הקב"ה השיב (בראשית כ"א) וירא באשר הוא שם. וכן כתיב (איוב י"א) וירא און ולא יתבונן לכן פקח את עיניו והנה המילה היא מצוה ראשונה שניתן לבני ישראל ביחוד והוא הסרת הערלה ומכסה של הגשמיות ולכן אחר עורר נקפו ותגלה עצם הציר הפנימי ומכשרי אזהה (ש"ס) הוא ממש מגוף הדמיון אברים ושח"ה גידים ועל זה אמרו חז"ל² דע מה למעלה ממך שיכול האדם להסתכל בדמות נפשו כל שלמעלה וזה וירא אליו ממש. דמקודם כתיב (בראשית י"ג) וירא ה' אל אברהם הוא אל בחינת השם שלו אבל כאן כתיב (בראשית י"א) וירא אליו כמו שכתוב (איוב י"ט) מבשרי אהוה. ועל זה ביקש דוד המלך ע"ה לג עיני עיני הוא הציר והסתכלות כמו לה' עין אדם שהוא הציר והדמות:

במדרש

אתה אמרת יקח מעט מים בישוב ובמדרב ולעתידי לבוא כ"י ע"ש שדורש על כל פרט ושמעתי מפי מו"ז ו"ל כי הגם שלעולם היה אברהם אבינו ע"ה גמל חסד לא נכתב בחורף רק אחר המילה שקיים המצוה בדרך החורף ומצות שניתן לבני ישראל לא כמו כן נתן והענין הוא כדאיתא במדרש משפטים לבני נח נתן

1 אבות פ"ב מ"א.
2 ב"ר נ"ג י"ד.
3 אבות פ"ב ע"ב.
4 א"ל בשעמי שיראל אמר להם דייני כל החורף כולל לכם שנאמר לא עשה כן לכל גוי, אמר ר"א משל למלך שצא למלחמה ודיו וללחינה עמו הדיו שוחט בזמנו ודיו מולק לכל אחד ואחר מנה מנה שיעני, הדין בנו ז"ל מה אהו נתן לו, א"ל ממה שהחזיקי לעצמי, לפיכך נתן האלקים לעובדי כוכבים מצות גלמיות שיגעו בן ולא הפישי בןן כן שנתנא לטהרה, באר ישראל ופירש להם המצות כל אחת ואחת, ענשה ומתן שברה שנאמר ייסקני משמיכת פיהו, לכן נאמר חזקו ונשפטו ליש"ר א"ל (שמות כ"ג).

מצות גלמיות ע"ש. כי המצות שניתן לבני ישראל הוא לעשות רושם בשמים וזה הוא כבב ברית מילה ושאר המצות שנקראו אות וברית שזה פירוש ברית ברית להיות להם התקשרות למעלה לכן אחר המילה כל החסדים שעשה אברהם אבינו ע"ה דיו מעוררין מדת החסד למעלה ועל זה אמרו חז"ל³ שהחסד מתגלגל בעולם בזכותו. פירוש הקב"ה רב חסד וחפץ חסד. אבל צריך להיות למשה כלים לקבל החסד וכלי זה תיקן אברהם אבינו ע"ה עמוד החסד. והוא הרמז⁴ איתו חסיד המתחסד עם קונו. וכי צריך הקב"ה לחסד כן אדם. אבל הפירוש שהחסיד העושה חסד לשם שמים אז משתתף עמו חסד עליון ומתחסד עם קונו בשותפות וזהו שכתוב במדרש⁵ שכל מה שעשה נעשה בו חסד למעלה בישוב ובמדרב ולעתידי לבוא וכל זה היה אחר ברית מילה שכתוב בו (בראשית י"א) התהלך לפניי והיה תמים וזהו פירוש תמים שמעשיו יהיו למטה ולמעלה בשרשו. ואמרו חז"ל⁶ גדולה מילה שברחנו עליה שלש עשרה בריחות. הרמז כמו שיש להקב"ה י"ג מדות של רחמים, ואמרו חז"ל⁷ וכו' תדבק הידיק במדותיו מה הוא רחום אף אהוה כ"י וזהו נתן רק לבני ישראל ובכח ברית מילה וכמו שכתוב בזהו הקדושי⁸ כפרשה זו ואוחו תעבדו (ויס"ג) זה את ברית מילה וכתוב אחר כך ובו תדבק. וכן כתבו חז"ל⁹ בפסוק (תהלים קמ"ט) מגיד דבריו ליעקב שכל מי שאינו נימול אינו יכול לקיים תורה ומצות ע"ש פרשת משפטים. מגיד דבריו הוא להיות נמשכין אחר ההנהגה פנימיות של הקב"ה כמו שכתבתי לעיל:

מצות גלמיות ע"ש. כי המצות שניתן לבני ישראל הוא לעשות רושם בשמים וזה הוא כבב ברית מילה ושאר המצות שנקראו אות וברית שזה פירוש ברית ברית להיות להם התקשרות למעלה לכן אחר המילה כל החסדים שעשה אברהם אבינו ע"ה דיו מעוררין מדת החסד למעלה ועל זה אמרו חז"ל³ שהחסד מתגלגל בעולם בזכותו. פירוש הקב"ה רב חסד וחפץ חסד. אבל צריך להיות למשה כלים לקבל החסד וכלי זה תיקן אברהם אבינו ע"ה עמוד החסד. והוא הרמז⁴ איתו חסיד המתחסד עם קונו. וכי צריך הקב"ה לחסד כן אדם. אבל הפירוש שהחסיד העושה חסד לשם שמים אז משתתף עמו חסד עליון ומתחסד עם קונו בשותפות וזהו שכתוב במדרש⁵ שכל מה שעשה נעשה בו חסד למעלה בישוב ובמדרב ולעתידי לבוא וכל זה היה אחר ברית מילה שכתוב בו (בראשית י"א) התהלך לפניי והיה תמים וזהו פירוש תמים שמעשיו יהיו למטה ולמעלה בשרשו. ואמרו חז"ל⁶ גדולה מילה שברחנו עליה שלש עשרה בריחות. הרמז כמו שיש להקב"ה י"ג מדות של רחמים, ואמרו חז"ל⁷ וכו' תדבק הידיק במדותיו מה הוא רחום אף אהוה כ"י וזהו נתן רק לבני ישראל ובכח ברית מילה וכמו שכתוב בזהו הקדושי⁸ כפרשה זו ואוחו תעבדו (ויס"ג) זה את ברית מילה וכתוב אחר כך ובו תדבק. וכן כתבו חז"ל⁹ בפסוק (תהלים קמ"ט) מגיד דבריו ליעקב שכל מי שאינו נימול אינו יכול לקיים תורה ומצות ע"ש פרשת משפטים. מגיד דבריו הוא להיות נמשכין אחר ההנהגה פנימיות של הקב"ה כמו שכתבתי לעיל:

1 זכור ח"ב פ"ב ע"ב.
2 ב"ר נ"ג י"ד.
3 אבות פ"ב ע"ב.
4 א"ל בשעמי שיראל אמר להם דייני כל החורף כולל לכם שנאמר לא עשה כן לכל גוי, אמר ר"א משל למלך שצא למלחמה ודיו וללחינה עמו הדיו שוחט בזמנו ודיו מולק לכל אחד ואחר מנה מנה שיעני, הדין בנו ז"ל מה אהו נתן לו, א"ל ממה שהחזיקי לעצמי, לפיכך נתן האלקים לעובדי כוכבים מצות גלמיות שיגעו בן ולא הפישי בןן כן שנתנא לטהרה, באר ישראל ופירש להם המצות כל אחת ואחת, ענשה ומתן שברה שנאמר ייסקני משמיכת פיהו, לכן נאמר חזקו ונשפטו ליש"ר א"ל (שמות כ"ג).

ע"ש שדורש על עי זקנים וע דאיתא: שמא קדישא סתים ו כמו שכתוב (שמות ג) זה שמי חז"ל¹⁰ שמי עם י"ה שס"ה זכ רמ"ח. וכמו כן יש באדם רכ ושס"ה גידים ואברים הם נג נסתרים והכל בחכמה עשה. ופ בריחות¹¹ ברית הלשון באתג ולהתפלל והוא תיקון האברים ו מילה באחכסא והוא תיקון שמירת הברית מתגלה אותי שבשם ששמו יתברך נהגם ישראל והוה שכתוב (בראשית י"א) וירא אליו מים כ"י פירוש אליו מכ אלקי (איוב י"ט) פירוש אליו מכ בעצמותו אותיות ה' כ"ה והו עורי נקפו (ש"ס) זאת כמו שבו את-¹² בחינת? כתנת אור ב דכתיב (בראשית א) וירא האור לצדיקים אור ורוע לצדיק והוא גנוז ונסתר בעי. והוא שמתפרש לשבעים לשונות. וע נתגלה פנימיות לשון הקודש שגנו בעין לשונות. וזה מי שבעים ונגלה שם י

במדרש ויפקח אלקים אר באר (בראשית כ"א) כי האדם נברא בצלם אלקים אם כן מכל אבר ואבר יש לו למצוא השייך לו בצלם הפנימי אך העונות מסתירים על ידי שמוחזק בגשמיות הגוף מוכסה על הנפש ולכן נתן הקב"ה תרי"ג מצות לוכך הגוף כדי שיוכל הנפש להצטלות בגוף האדם כמו שכתבו חז"ל¹ רצה הקב"ה ליכות את בני ישראל וזרבה להם חורף ומצות זכמו שהעונות מסתירין הארת הנפש כן המצות מאירים הארת הנפש וכמו שכתוב (ש"ס) מצות ה' ברה

1 זכור ח"ב פ"ב ע"ב.
2 ב"ר נ"ג י"ד.
3 אבות פ"ב ע"ב.
4 א"ל בשעמי שיראל אמר להם דייני כל החורף כולל לכם שנאמר לא עשה כן לכל גוי, אמר ר"א משל למלך שצא למלחמה ודיו וללחינה עמו הדיו שוחט בזמנו ודיו מולק לכל אחד ואחר מנה מנה שיעני, הדין בנו ז"ל מה אהו נתן לו, א"ל ממה שהחזיקי לעצמי, לפיכך נתן האלקים לעובדי כוכבים מצות גלמיות שיגעו בן ולא הפישי בןן כן שנתנא לטהרה, באר ישראל ופירש להם המצות כל אחת ואחת, ענשה ומתן שברה שנאמר ייסקני משמיכת פיהו, לכן נאמר חזקו ונשפטו ליש"ר א"ל (שמות כ"ג).